

Festivalul Național „Cîntarea României“

— minunat cadru de valorificare
a talentelor din rîndul poporului

Amatorii văzuți de actori și regizori profioniști

Concursul de interpretare teatrală „Masca“, rezervat actorilor amatori, organizat de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului București, de Consiliul Municipal al Sindicatelor București și de Centrul de Îndrumare a Creației Populare și al Mișcării Artistice de Masă al Municipiului București, a adus în fața unui juriu format din actori și regizori consacrați peste douăzeci de formați teatrale de amatori. Această interesantă trecere în revistă a celor mai buni interpreți amatori ne-a dat posibilitatea unei anchete în rîndul actorilor și regizorilor din juru despre rolul mișcării teatrale de amatori, despre implicarea profesioniștilor în ridicarea calitativă a acestei nișcări. Au fost puse următoarele întrebări :

1. Ce înseamnă pentru dumneavoastră actorul amator ?

2. Ce interpretări v-au reținut atenția și prin ce ?

3. În ce privește jocul actorilor, alegerea repertoriului, ce ați trece la capitolul neimpliniri ? Ce concluzii s-ar desprinde pentru munca profesioniștilor cu actorii amatori ? Ce recomandați în vederea unei colaborări eficiente între profesioniști și amatori ?

MONICA GHIUȚA, de la Teatrul Mic

1 Un om curajos, altruist, sensibil, generos, iubitor de oameni, de frumos. Am toată stima pentru acest om care își depășește condiția pentru a se exprima și în alt univers, cu umilință, credință și dragoste.

2 Aș remarca câteva nume de actori amatori al căror joc firesc și lipsit de ostentație m-a cucerit : Leona Iancu, Gianina Aron — Teatrul Muncitoresc I.C.T.B. ; Costin Crețu — Institutul de Proiectări Căi Ferate ; Aurel Demetriu, Silvia Borgeanu — Clubul Sindicatelor Sanitare ; Eudine Croitoru, Marian Sultănoiu, Carmen Popescu, Sorin Savin, de fapt majoritatea celor de la Clubul I.C.T.B.

3 Mi-aș permite să observ că se manifestă câteodată un anumit dezechilibru între text și posibilitățile interpretului ; expedierea textului uneori fără aprofundarea sensurilor ; ritmurile, nuanțele de „umbră“ și „lumină“ ale textului nu sînt întotdeauna puse în evidență cu grijă.

Acolo unde instructorul este un profesionist de talent, cu experiență în lucrul cu amatorii, acolo

roadele colaborării s-au văzut — începînd cu distribuția, care are un rol primordial în spectacol (mă bucur că am văzut spectacole, în sensul cel mai bun al cuvîntului, deci am urmărit echipe care au realizat momente de reală emoție). Cred că unele colective ar putea să atace marelui repertoriu pe scena teatrului de amatori, iar instructorii ar putea avea mai mult curaj în alegerea textelor de teatru bune.

DINU CERNESCU, de la Teatrul Mic

1 Aș vrea să explic ce înțeleg eu prin profesionist și amator. Un exemplu: eu sînt amator de muzică, însă profesioniștii ai muzicii sînt Cristian Mandeal sau Horia Andreescu. Eu sînt amator de pictură, profesioniștii ai picturii sînt maestrul Corneliu Baba sau Piliuță. Nu înțeleg de ce unii caută o apropiere între noțiunea de actor amator și cea de actor profesionist. Ați auzit de chirurghi amatori? Vreau să fiu clar: poziția mea nu privește cu superioritate pe actorii amatori și munca lor. Vreau doar să delimitez. Există șoferi amatori mai buni decît cei profesioniști, însă ceea ce este valabil în circulația rutieră, nu poate fi valabil în domeniul artei. În artă nu există decît un singur criteriu — talentul. Există actori înscrși în schemele teatrelor ca profesioniști și care manifestă lipsuri profesionale, după cum există actori amatori care joacă la un nivel ce se apropie simțitor de cel al profesioniștilor. Mutații dintr-o categorie în alta au existat, cel mai bun exemplu fiind Gheorghe Dinică, „descoperit” în echipa de amatori a P.T.T.R., în *Jocul de-a vacanța*. Însă trecerea dintr-o categorie în alta se datorează numai incomparabilului său talent, care a făcut din el unul dintre actorii de neînlocuit ai teatrului românesc.

2 Am văzut cu mare interes spectacolul scris de Dragomir Magdin. Am fost fermecat de text și de ușurința jocului de cuvinte. Îmi permit să cred că autorul va fi un foarte bun dramaturg. Am numai cuvinte de laudă pentru Teatrul Muncitoresc al I.C.T.B. și pentru formația de teatru de la ICECHIM — care a prezentat spectacolul cu piesa *Lecție de zbor* de Mihai Ispirescu în regia lui Mugur Arvunescu — spectacol excelent, regie inspirată, decor foarte bun și interpretare impecabilă. În schimb am văzut Nu ne naștem toți la aceeași vîrstă de Tudor Popescu, interpretată de Teatrul Muncitoresc al Întreprinderii „Electronica Industrială”, unde oameni contemporani vorbeau despre probleme contemporane, fals, stîngaci; aveam senzația că văd niște muncitori care se chinule să facă pe muncitorii.

3 Sînt un regizor care a înțeles că sînt importante și piesele contemporane, de autori români contemporani. Cine poate să fie mai apropiat de problemele muncii, ale muncitorilor, textiliștilor, strungarilor, decît ei înșiși? Iată de ce nu mi se pare binevenită includerea în repertoriul echipelor de amatori a unor piese „de stil”. Sigur că înțeleg dorința firească de „travestire”, proprie artistului. Niciodată, însă, niște neprofesioniști nu vor putea rivaliza cu cei care s-au școlit în ani de practică teatrală în a purta un costum, în a cînta. (Există o întrebare „școală a purtării fracului”, școală

Mihaela Eftinoiu, Clubul
Sindicatelor Sanitare

Felicia Timariu în „Auto-
graful” de Paul Everac,
I.C.H.

Gahina Aron în „O clipă de încredere” de D. Magdin, clubul I.C.T.B.

Nicolae Cosma în „Constelații de vânzare” de Dan Tărchiță, Clubul Sindicatelor din Comerț

care din păcate se pierde.) Ca să revenim la problema repertoriului, cel mai bun exemplu, după părerea mea, a fost dat de cei ce au ales **Lecția de zbor** sau **O clipă de încredere**. Și iată că aceiași instituție, aceiași oameni, aceiași actori, adică I.C.T.B., a prezentat un spectacol pe texte de Nichita Stănescu, unde niste foarte buni interpreți se chinuiau să descifreze sensurile atât de greu de descifrat ale mării poezii. Recunosc, fără nici un fel de complexe, că descifrez cu greutate poezia lui Nichita. Am văzut două sau trei recitaluri făcute după poezia lui și nu prea am înțeles mare lucru, pină cînd, la Teatrul Mic, Leopoldina Bălănuță, în **Respirări cu Nichita Stănescu**, m-a făcut să înțeleg, cu adevărat, cît este de profund, de contemporan, de incisiv, versul poetului. Concluzia logică nu trebuie să ne întindem mai mult decît ne țin puterile.

GILDA MARINESCU, de la Teatrul „Nottara”

1-2 Întotdeauna am privit cu plăcere spectacolele actorilor amatori, pentru prospețimea și plăcerea cu care sînt jucate. Actorul amator are față de profesionist avantajul lipsei de rutină. Cînd urcă pe scenă, el aduce cu sine bucuria de a se putea exprima cu toată naturalețea și ingenuitatea.

3 Nu sînt de acord cu încercarea onora de a-i imita pe profesioniști împrumutînd exact ce nu trebuie, adică trucurile care există în orice meserie. Puterea de convingere a unui spectacol de amatori vine și din pasiunea cu care este jucat, tineri și vîrstnici alături formînd, pentru cîteva ore, o familie. Repertoriul, ca să-și ajungă scopul educativ și artistic, trebuie să pună accent pe piesa contemporană. Marile titluri și mării autori clasici presupun profesionalism. Aici, situația se complică, și cei care încearcă să atace asemenea partituri riscă să le deformeze. În piesa contemporană actorul amator vine cu experiența lui de viață, uneori mai bogată decît a profesionistului. Colaborarea dintre profesioniști și amatori se petrece la nivelul îndrumării. Mulți colegi ai mei îndrumă cu căldură pașii pe scenă ai celor care vor să alcătuiască o echipă de teatru. Ei nu fac propriu-zis regie, cît mai degrabă îi ajută, cu știința lor, să rostească un text pe scenă curat, cu simțirea talentului nativ, după cum o cere personajul.

CORNEL VULPE, de la Teatrul de Comedie

1 Înainte de toate, aș dori să-mi exprim toată admirația și respectul pentru acești oameni minunați, iubitori de artă, care, pe parcursul celor patru zile de concurs, mi-au oferit prilejul să trăiesc, nu o dată, clipe de sinceră și autentică transfigurare artistică. Îi asemăn celor ce, atrași de vraja mării, nu se mulțumesc doar să o admire de undeva de pe țărm, ci se aruncă temerar în valurile ei încercînd s-o înțeleagă, să-i smulgă tainele, să o înfrunte, și, de ce nu, să o cucerească.

2 Unii s-au apropiat mai mult de țintă, alții mai puțin, dar de admirat sînt cu toții. Au trecut prin atîtea chinuri și emoții încît ar fi păcat ca printr-o apreciere personală și poate su-

biectivă, sau prin vreo omisiune, să le umbresc bucuria cu care se dăruie teatrului. De aceea, voi evita s-o fac.

CATIȚA ISPAS, **de la Teatrul Național**

1 Am față de acești oameni, care vin din pasiune și care consumă puținul timp liber ce îl au făcând ceea ce noi facem ca o profesiune de bază, o stimă deosebită. Înțeleg fascinația teatrului asupra lor, căci știu că cine a gustat o dată din praful de scenă nu mai poate fără. Cu siguranță că această activitate le oferă satisfacții, le disciplinează comportamentul interior, îl învață să-și stăpânească simțirile, deci și emoțiile. Nu e ușor nici pentru un profesionist să apară în fața altor ochi, să se lase judecat, să încerce, prin arta sa, să educe.

2 În mod special mi-a plăcut **Lecția de zbor** de Mihai Ispirescu; e mai aproape de felul meu de a aborda viața. Interpretii acestei piese, cit și cei din spectacolul **Autograf** de Paul Everac, mi s-au părut adevărate echipe. Ca individualități, i-aș numi pe Gianina Aron și pe Iulius Liptat de la Teatrul Muncitoresc al I.C.T.B., prezenți în piesa **O clipă de incredere** de Dragomir Magdin. De asemenea, în **Ziua Dochici** de Mihail Sadoveanu, Rodica Filip mi-a atras în mod special atenția.

3 Au fost inspirați cei care au optat pentru teatrul scurt cu probleme de actualitate. Abordarea unui repertoriu consacrat necesită o știință în plus, pe care o are profesionistul, cel care învață să-și prelucreze și să-și adapteze datele de talent. De aceea, în **Titanic vals** sau în **Momente Alecsandri**, s-a simțit prea mult amatorismul. Deci, ca recomandare — repertoriu contemporan.

VALERIA SITARU, **de la Teatrul Giulești**

1-2-3 Prin dicționare se spune că „amator” este cel iubitor, cel îndrăgostit de ceva, „Amatorium medicamentum” este leacul care deșteaptă iubirea.

Urmărind concursul de artiști amatori, mă întreb spre ce se îndreaptă acești oameni minunați și înșirile lor zburătoare, ce iubesc ei? Care este amatorium medicamentum în cazul lor?

Oare cel tânăr va căuta să dea un sens acestei pasiuni, va găsi în sine puterea de-a legaliza această iubire? Va merge la institutul de teatru spre a-și încerca șansa de-a deveni profesionist?

Cel vîrstnic, fascinat de mirajul imaginarului, va merge mai des la teatrele profesioniste, îi va aștepta pe actorii sacri după spectacol să le strîngă mina?

Sau atît cel tânăr cît și cel vîrstnic vor fi așteptînd următorul concurs pentru colecționarea unor noi diplome?

Sau nici una din cele trei.

Mulțumind tuturor, am încheia scurta noastră anchetă cu cuvintele lui Mircea Albulescu, președintele juriului: „Toți sînt niște oameni minunați. Vor teatru. Iubesc teatrul. Acesta este lucrul cel mai important”.

Anchetă realizată de Laura GRÜNBERG
Fotografii de SZEKELY ALEXANDRU

„Lecția de zbor” de Mihai Ispirescu în interpretarea actorilor amatori de la ICECHIM